

Bortom horisonten

Under den vinjetten kommer Eskader/Långfärdskommittén att presentera lite fakta om färdmål som ligger lite längre bort. Som går att nå på en vanlig semester. Oftast i vanlig takt. Ibland med några längre etapper eller någon nattsegling.

Christiansö Ett Dansk Marstrand

Välkomna till denna ö som är lite olik övriga Danmark, här hittar man även stenstränder. Ön är egentligen en ögrupp som heter Ärtholmarna. Dom öar som går att besöka är den största Christiansö och Fredriksö, med ett smalt sund mellan, dom är förbundna med en hängbro för gångtrafik över sundet.

Bron är öppningsbar men öppnas sällan, så genomsegling i sundet är inte att tänka på. Ärtholmarna ligger nordost om Bornholm. Största ön Christiansö är ett sevärt mål. Ett Dansk "Marstrand", befästningar överallt. Dessa är byggda av straffångar. Ön var ett Dansk fängelse under många år. Här kan man läsa om fångar som suttit järnbojor på livstid, den längsta i 46 år. Det var på den tiden då livstids fängelse, verkligen var livstid.

Noterbart är att Bornholm lyder under Region Hovedstaden, Danmark. Men, Ärtholmarna lyder direkt under Försvarsministeriet. Så dom som bor här betalar bara statlig skatt.

Befästningsarbetena startade 1684, Danmark behövde en marin bas och hamn i södra Östersjön. Efter att man förlorat hela Skåne, Blekinge och Halland till Sverige.

Samt att Sverige byggt sin stora örlogsbas, Karlskrona i Blekinge skärgården, som inte ligger långt härifrån.

Här låg man och lurpassade på Svenska skepp som seglade mellan Sverige och den svenska besittningen i norra Tyskland, Vorpommern. Kapade eller sänkte dom man kom åt.

Den store Dansk/Norske amiralen Peter Vessel, sedermera adlad till Tordenskiöld, hade Christiansö som bas för stor del av sin Östersjöflotta.

Hit förde Danmark kapade Engelska skepp under Napoleonkriget, då Danmark stödde Frankrike och patrullerade södra Östersjön. Engelmännerna ilsknade dock till över detta, seglade dit och sköt sönder ön.

Dom Danska kanonerna nådde inte ut till dom stora Engelska krigsskeppen, som låg på lagom skjutavstånd från Ärtholmarna. Men engelmännerna klarade aldrig att invadera ön som var planen. Ön byggdes snabbt upp igen.

1809, gjorde 200 soldater myteri och dödade sina befäl och tog kontrollen över fästningen.

Rädda för repressalier flydde dom senare till Sverige, där dom fick amnesti.

I takt med krigsteknikens moderniserande så blev fästningen omodern och nedlagd 1856.

Så omodern att Tyskland ansåg den ointressant när man ockuperat Danmark under andra världskriget.

Dock blev två (2) tyska soldater placerade på ön under okupationen.

Då var ön en knutpunkt för vapensmuggling till danska motståndsrörelsen, dock märkte aldrig dom tyska soldaterna detta.

Är man här i krokarna så får man inte missa dessa öar, ligger ca 10 M nordost om Bornholm. Hamn finns på båda sidor i sundet, mot Fredriksö ligger man med boj som akterfäste och på själva Christiansö ligger man långsides. Hamnen är inte stor, så det kan bli trångt en högsommardag. Man bör beakta att det är en "godvädershavn". Det kan bli ordentligt med hävning i hamnen vid vindökning. Bra att veta är att det inte finns vatten för båtar att tillgå, så ha fylld vattentank när man går dit. Man har grundvattentäkt och avsaltning av havsvatten som vattenförsörjning till dom bofasta, det räcker inte till gästbåtar. Grundvattnet hittade man vid borringar så sent som 2006.

Öarna har ca 90 bofasta, fiske, turism, är huvudsysselsättningen, öarnas speciella läge har också gjort att en hel del konstnärer lockats dit. Naturmotiven och det säregna ljuset gör målningen intressant.

Varje år besöks Ärtholmarna av ca 45000 personer, det finns gästgiveri, kiosker fiskaffär och även en liten vanlig affär på Christiansö.

Se och göra.

Befästningarna är intressanta, naturen, öns utsatta läge gör att den har mer soltimmar än fastlandet.

Mitt på ön finns lite lummig skog och gräsytor. Dock är jorden ditfraktad, ej naturlig skog.

Dom två tornen i befästningsverken Lille Tån och Store Tån sticker ut.

Lille Tån har ett museum, där man kan se hur livet var under krigstiden några hundra år bakåt i tiden.

Kaserner, fängelset, allt andas historiens vingslag.

Vägen till Bornholm: Går man längs västkusten till Öresund, vi Falsterbokanalen och vidare till Ystad, alt. Kåseberga, så är det ca 220M. Ligger man i Kåseberga får man inte missa fornminnet Ale stenar som ligger alldeles ovanför hamnen. Man kan ju även ta en lite lägre tur vi Danmark genom stora Bält. Sedan den smala och grunda Bögeströmmen söder om Själland och komma ut i södra Öresund. Därefter utefter Svenska sydkusten mot Ystad och Kåseberga. Överfarten mellan Kåseberga- Bornholm, Rønne, centralorten på ön, är ca 25-30M. Sedan väljer man Allinge eller Gudhjem som starthamn för en tripp ut till Ärtholmarna. Dessa hamnar är ganska små, så var där tidigt på dagen, för att få plats.

Det går färja från Gudhjem dit, om man inte vill ta egen båt. Från Christiansö är det ca 45 M till Utklippan, där kan man sedan ta vägen längs Blekinge skärgård tillbaka mot Västkusten, eller fortsatt norrut och ta Göta kanal till västkusten.

<http://www.dmi.dk> En av dom bästa vädersidorna.

<http://www.sejlerens.com/> Dansk gästhamsguide

<http://www.danskehavnelods.dk/> , Kort och Matrickelsyrelsens hamnguide.

<http://www.visitdenmark.com> , Välj Bornholm

<http://www.christiansoe.dk/> Intressanta fakta om öarna, på danska

<http://www.2bornholm.se/sv/info-christianso> Info om Bornholm och Ärtholmarna, på svenska.

<http://www.bornholm.info/> , Turist info om Bornholm

Text och foto Annethe och Inge Andersson

